

राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान या केंद्र
पुरस्कृत योजनेची अंमलबजावणी

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: रानाआ- २०१३/ प्र.क्र. २१७/ आ-७ , सार्वजनिक आरोग्य विभाग

१० वा मजला, बी-विंग , गो.ते.रुग्णालय संकुल इमारत

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०००१

तारीख: ०२ जून , २०१४

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्रमांक: आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे क्र. एल १९०७१/१ / २००८ - युएच (भाग ३) दिनांक १५ मे, २०१३ चे पत्र
- २) शासन निर्णय क्रमांक: पीएचडी -३००११/१३/२०१३/ आरोग्य -७, राग्राआ, सार्वजनिक आरोग्य विभाग , दिनांक ०७ मार्च, २०१४
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: पीएचडी -३००११/१३/२०१३/ आरोग्य -७, राग्राआ, सार्वजनिक आरोग्य विभाग , दिनांक १४ मार्च, २०१४

प्रस्तावना -

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान हा केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रम राज्यात २००५ पासून सुरु करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे प्रमुख उद्दिष्ट, ग्रामीण जनतेला आरोग्य सेवा पुरविणे हे आहे. या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी केंद्राकडून ७५% निधी प्राप्त होतो. २५% हिस्सा राज्य शासन उपलब्ध करून देते. सन २०१३-१४ या वर्षापासून केंद्र शासनाने सदर कार्यक्रम शहरी भागात सुध्दा राबविण्याचे निर्देश दिले असून शहरी भागात हा कार्यक्रम “राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान” या नावाने राबविण्यात येणार आहे. याबाबत केंद्र शासनाने दि.१५ मे, २०१३ च्या आदेशान्वये सदर योजना लागू करण्यात येत असल्याबाबत सर्व राज्यांना कळविले आहे. या अभियानांतर्गत नागरी भागात राहणा-या जनतेला पुरविण्यात येणा-या आरोग्य सोयी-सुविधांमध्ये सुधारणा करणे, तसेच राज्यातील गरीब जनतेला चांगल्या आरोग्य सुविधा उपलब्ध करून देणे व त्यासाठी अनेक स्थानिक संस्थांचा सहभाग घेणे याचा अंतर्भाव आहे. महानगरपालिका/ नगरपरिषद क्षेत्रातील सुविधांचा आढावा घेवून ज्या ठिकाणी आरोग्य सुविधांचा अभाव आहे अश्या झोपडपट्ट्या विचारात घेवून तेथे आरोग्य सुविधा निर्माण करणे, नवीन शहरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र (UPHC), समुह आरोग्य केंद्रे (CHC), उभारणे, आरोग्य संस्थांच्या जुन्या इमारतींचे नुतनीकरण करणे, स्वयंसेवी संस्थांचा सहभाग घेणे व त्याद्वारे बालमृत्यु, मातामृत्यु दर कमी करणे, मलेरिया, डेंग्यु इ. रोगांवर नियंत्रण मिळविणे व अन्य राष्ट्रीय कार्यक्रम राबविणे हे या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट आहे. पहिल्या टप्प्यात ही योजना ज्या

नागरी भागातील लोकसंख्या ५०,००० पेक्षा जास्त आहे, अशा नगरपरिषदा व महानगरपालिका भागात राबविण्यात येणार आहे. राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान या कार्यक्रमाखाली सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षासाठी महाराष्ट्र राज्यात प्रकल्प अंमलबजावणीसाठी निधी आवश्यक आहे. तसेच या कार्यक्रमाची व्याप्ती भविष्यात वाढत जाणार असल्याने राज्य शासनाच्या सदर विभागांशी समन्वय साधणे, कार्यक्रमाचे पर्यवेक्षण व संनियंत्रण करणे यासाठी कर्मचारी वृंद निर्माण करणे इत्यादी बाबी आवश्यक आहेत. त्यानुसार याबाबतच्या राष्ट्रीय नागरी आरोग्य कार्यक्रमाची अंमलबजावणी राज्यामध्ये करण्यास शासनाने मान्यता दिली असल्याने सदर योजना कार्यान्वित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती याबाबत पुढील प्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय-

राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान ह्या केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रमाची अंमलबजावणी राज्यामध्ये सन २०१४- १५ या आर्थिक वर्षापासून करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर कार्यक्रमासाठी केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण ७५:२५ असे राहिल. सदर कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीकरीता व व्यवस्थापनासाठी उपरोक्त शासन निर्णय अनुक्रमांक २ व ३ वर नमूद केलेल्या शासन निर्णयान्वये राज्य आरोग्य समिती व जिल्हा आरोग्य समितीची पुनर्रचना करण्यात आलेली आहे.

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार विद्यमान राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी निर्माण करण्यात आलेल्या “आयुक्त, कुटूंब कल्याण तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान” या पदाचे नामाभिधान “आयुक्त, कुटूंब कल्याण तथा संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान” करण्यात येत आहे. तसेच राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान या कार्यक्रमाच्या पर्यवेक्षण व अंमलबजावणीसाठी “आयुक्त, कुटूंब कल्याण तथा राष्ट्रीय आरोग्य अभियान (भा.प्र.से.)” यांच्या अधिपत्याखाली “अतिरिक्त अभियान संचालक, राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान” हे पद व सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा या संवर्गातील २ पदे अभियान स्तरावर तसेच मंत्रालय स्तरावर अवर सचिव - १ पद, सहाय्यक - २ पदे, लिपीक- टंकलेखक -२ पदे, शिपाई / झेरोक्स ऑपरेटर -१ पद अशी एकूण ९ पदे निर्माण करण्यास मंत्रीमंडळाने तत्त्वतः मंजूरी दिलेली आहे. तथापि उच्च स्तर सचिव समितीच्या मान्यतेनंतर सदर पदनिर्मितीचे स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान या योजनेकरीता सन २०१३-१४ करीता केंद्रशासनाने रु. १६२.५८ कोटी रकमेच्या प्रकल्प आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे. त्यानुषंगाने नवीन लेखाशीर्षातर्गत सदर रकमेच्या राज्य हिश्याची रु. ४०.६४ कोटी तरतूद करण्यात येईल. केंद्र व राज्य हिश्याची तरतूद अर्थसंकल्पात करण्याबाबत आवश्यक ती पुरवणी मागणी पुढील अधिवेशनात सादर करण्यात येईल. सदर योजनेवरील खर्च चालू आर्थिक वर्षात मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०५३०१३४३१६५७१७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

मनोहर ठोंबरे

महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उपमुख्यमंत्री, यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. मंत्री, वित्त व नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. मा. मंत्री, महिला व बाल कल्याण विभाग,, मंत्रालय, मुंबई
७. मा. मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. मा. मंत्री, ग्रामीण विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. मा. मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा. मंत्री, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. मा. मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय विभाग मंत्रालय, मुंबई
१२. मा. राज्यमंत्री, सार्वजनिक आरोग्य विभाग,, मंत्रालय, मुंबई
१३. मा. खासदार (सर्व)
१४. मा. विधान सभा सदस्य / विधान परिषद सदस्य (सर्व)
१५. मा. अध्यक्ष, जिल्हा परिषद
१६. मा. महापौर(सर्व)
१७. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,, मंत्रालय, मुंबई
- १८) मा. सचिव, आरोग्य व कुटुंब कल्याण, भारत सरकार, निर्माण भवन, नवी दिल्ली विभाग

- १९) मा. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) मा. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २१) मा. प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २२) मा. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २३) मा. प्रधान सचिव, महिला व बाल कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २४) मा. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २५) मा. प्रधान सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २६) मा. सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २७) मा. सचिव-२, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २८) संचालक, आरोग्य व कुटुंब कल्याण, भारत सरकार, पुणे
- २९) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- ३०) आयुक्त, महानगर पालिका (सर्व)
- ३१) संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई
- ३२) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन विभाग, मुंबई
- ३३) संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई
- ३४) मा. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/ नागपूर
- ३५) कोषागार अधिकारी (सर्व जिल्हा)
- ३६) उपसचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांचे स्वीय सहायक (सर्व)
- ३७) अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, सार्वजनिक आरोग्य विभाग (सर्व)
- ३८) जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापक (DPM,NHM) (सर्व जिल्हा)
- ३९) प्रकल्प संचालक, MSACS,
- ४०) उपजिल्हाधिकारी (नगरपालिका प्रशासन प्रभारी)
- ४१) मुख्याधिकारी, नगरपालिका (सर्व)
- ४२) उपसंचालक, आरोग्य सेवा मंडळ (सर्व)
- ४३) अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय (सर्व)
- ४४) जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व)
- ४५) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व)
- ४६) अधिक्षक अभियंता (PWD) (सर्व)
- ४७) उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, महिला व बाल कल्याण, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ४८) जिल्हा शिक्षण अधिकारी (प्राथमिक / माध्यमिक), जिल्हा परिषद (सर्व)

- ४९) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (सर्व)
- ५०) कार्यक्रम संचालक (DRDA)
- ५१) संचालक, एकात्मिक बाल विकास योजना (ICDS)
- ५२) कार्यकारी आरोग्य अधिकारी (GBMC)
- ५३) वैद्यकीय अधिकारी (MOH) , महानगरपालिका (सर्व)
- ५४) वैद्यकीय अधिकारी, नगर पालिका (सर्व)
- ५५) वैद्यकीय अधीक्षक, ग्रामीण रुग्णालय/ उपजिल्हा रुग्णालय (सर्व)
- ५६) अध्यक्ष, जिल्हा इंडियन मेडिकल असोसिएशन (IMA)
- ५७) अध्यक्ष, जिल्हा इंडियन असोसिएशन ऑफ पेडियट्रिक्स (IAP)
- ५८) अध्यक्ष, जिल्हा फेडरेशन ऑफ ऑबस्टेट्रीक्स अन्ड गायनॉकोलॉजीस्ट ऑफ इंडिया (FOGSI)
- ५९) अध्यक्ष, जिल्हा फार्मसी असोसिएशन